

Komentarz Związku Producentów Sprzętu Oświetleniowego „Pol-lighting” dotyczący klasyfikacji sprzętu oświetleniowego według ustawy o zużyтым sprzęcie z dnia 11 września 2015r.

Ustawa z 11 września 2015 r. o zużyтым sprzęcie elektrycznym i elektronicznym, zastępująca ustawę z 2005 roku, weszła w życie w dniu 1 stycznia 2016 r. Ustawa dokonała w zakresie swojej regulacji wdrożenia dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/19/UE z dnia 4 lipca 2012 r. w sprawie zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego (WEEE) (Dz. Urz. UE L 197 z 24.07.2012, str. 38, z późn. zm.) Zgodnie z art. 20 wprowadzający jest obowiązany do osiągnięcia minimalnych rocznych poziomów zbierania zużytego sprzętu z zastrzeżeniem, że poziomy zbiórki są przyporządkowane według 6 grup sprzętu określonych w zał. 1 do ustawy. Należy jednak zaznaczyć, że w okresie przejściowym tj. od dnia wejścia w życie ustawy 1 stycznia 2016r. do dnia 31 grudnia 2017r. utrzymany został dotychczasowy podział na 10 grup sprzętu (załącznik nr 6 do ustawy), po **uwzględnieniu zmian wynikających z rozwoju technologicznego**.

Rozwój technologiczny a zmiany w klasyfikacji sprzętu oświetleniowego

Obowiązki ustawowe są realizowane w podziale na grupy sprzętu. Wyjątek stanowi grupa sprzętu oświetleniowego, z której wyodrębniono źródła światła, wymagające indywidualnego podejścia i odmiennego sparametryzowania poziomów zbierania, odzysku i recyklingu. Pozostały sprzęt oświetleniowy utworzył podkategorię, która w swojej istocie składa się z opraw oświetleniowych. Specyfikacja sprzętu oświetleniowego określona w ustawie z 2005r. nie uwzględniała półprzewodnikowych źródeł światła (LED), ponieważ ta technologia nie była jeszcze obecna na rynku. Ilości, które pojawiały się w sprzedaży były na tyle nieistotne, że ich klasyfikacja jako „pozostały sprzęt oświetleniowy...” należący do podkategorii opraw oświetleniowych nie miała wpływu na funkcjonowanie systemu. Sytuacja ta, na przestrzeni 10 lat od dnia obowiązywania poprzedniej ustawy, uległa diametralnej zmianie. Rozwój LED-owych źródeł światła znalazł odzwierciedlenie w dyrektywie z 2012r. oraz w nowej ustawie, które uwzględniły ten rodzaj sprzętu w klasyfikacji obowiązującej zarówno w okresie przejściowym do 31 grudnia 2017r. jak i w okresie następnym.

Klasyfikacja sprzętu oświetleniowego w okresie od 1 stycznia 2016 do 31 grudnia 2017

W okresie przejściowym od 1 stycznia 2016r. do 31 grudnia 2017r. źródła światła zostały sklasyfikowane w grupie 5 w załączniku 1 do ustawy. Do wykazu przykładowych rodzajów

źródeł światła ujętych w tej grupie dodano nową pozycję o nazwie „diody elektroluminescencyjne LED”. Zużyte źródła światła i zużyte oprawy oświetleniowe zostały zakwalifikowane do odrębnych strumieni, dla których przyjęto zróżnicowane poziomy obowiązkowej zbiórki. I tak, zgodnie z art. 113 ustawy, dla rodzajów sprzętu przyporządkowanych do opraw oświetleniowych, a mianowicie:

- opraw oświetleniowych do lamp fluorescencyjnych, z wyjątkiem opraw oświetleniowych stosowanych w gospodarstwach domowych;
- pozostałego sprzętu oświetleniowego do celów rozprowadzania lub regulacji światła, z wyjątkiem żarówek żarnikowych

obowiązuje 40% minimalny poziom zbierania,

dla rodzajów sprzętu przyporządkowanych do źródeł światła, a mianowicie:

- prostych lamp fluorescencyjnych;
- kompaktowych lamp fluorescencyjnych;
- wysokowydajnych lamp wyładowczych, w tym ciśnieniowych lamp sodowych oraz lamp metalohalogenkowych;
- lamp sodowych niskoprężnych;
- diod elektroluminescencyjnych (LED)

obowiązuje 50% minimalny poziom zbierania.

Klasyfikacja sprzętu oświetleniowego w okresie od 1 stycznia 2018r

Utrzymanie w nowej ustawie podziału sprzętu oświetleniowego na strumień źródeł światła i opraw oświetleniowych zapewnia spójność procesów związanych z gospodarką tego rodzaju odpadem w okresie przed wejściem w życie nowej ustawy oraz w trakcie jej obowiązywania. Zgodnie z ustawą od roku 2018 obowiązuje klasyfikacja sprzętu według 6-ciu grup określonych w załączniku 1 do ustawy. Sprzęt oświetleniowy sklasyfikowany w grupie nr 3 wymienionego załącznika do ustawy odpowiada rodzajom sprzętu określonych w okresie przed 2018r. jako lampy i zawiera:

- proste lampy fluorescencyjne;
- kompaktowe lampy fluorescencyjne;
- lampy fluorescencyjne;
- wysokoprężne lampy wyładowcze, w tym ciśnieniowe lampy sodowe oraz lampy metalohalogenkowe;
- niskoprężne lampy sodowe;
- diody elektroluminescencyjne (LED)

Pozostały sprzęt oświetleniowy odpowiadający rodzajom sprzętu określonym w okresie przed 2018 r. jako oprawy oświetleniowe został ujęty w grupie 4 (sprzęt wielkogabarytowy) i grupie 5 (sprzęt małogabarytowy).

Diody elektroluminescencyjne (LED)

Umieszczenie sprzętu określonego jako diody elektroluminescencyjne (LED) w grupie źródeł światła prowadzi do stwierdzenia, że pod tym nieprecyzyjnym określeniem ustawodawca zawarł takie wyroby LED, których specyfika odpowiada temu rodzajowi sprzętu oświetleniowego. Wyróżnikiem i cechą charakterystyczną sprzętu należącego do kategorii źródeł światła jest jego zastosowanie jako odrębny element oprawy oświetleniowej, który podlega wymianie po zużyciu. Taką funkcjonalność mają wszystkie pozycje z kategorii źródła światła, w tym oparte na półprzewodnikowej technologii LED. W nomenklaturze fachowej tego rodzaju lampy LED określane są jako LED-owe zamienniki lamp tradycyjnych (LED retrofit lamps). Należą do nich lampy LED zastępujące żarówki standardowe, halogenowe, świetlówki kompaktowe, liniowe lampy fluorescencyjne, lampy sodowe i metalohalogenkowe, itp. Rozszerzenie w ustawie z 2015r. kategorii źródeł światła o pozycję określoną jako „diody elektroluminescencyjne” nakłada na wprowadzających LED-owe zamienniki lamp tradycyjnych obowiązki, których realizacja następuje według zasad określonych dla kategorii źródeł światła.

Oprawy oświetleniowe z wmontowanym na stałe LED-owym źródłem światła

Rozwój technologii LED powoduje, że w grupie opraw oświetleniowych coraz większą pozycję zajmują oprawy z modułami LED lub panelami LED. Cechą charakterystyczną nowej technologii jest długa żywotność, co prowadzi do rozwoju opraw oświetleniowych, których trwałość świecącego modułu LED jest równa lub wyższa od trwałości samej oprawy.

Wykorzystując te zalety technologii, producenci oferują także oprawy z modułami LED, które nie wymagają wymiany w trakcie eksploatacji. Fakt, że moduł LED jest na stałe zamontowany w oprawie nie zmienia specyficznych cech oprawy, które są podstawą do wyodrębnienia strumienia odpadów z opraw oświetleniowych. O podziale sprzętu oświetleniowego na dwa strumienie odpadów ze źródeł światła i opraw oświetleniowych zdecydowało istotne zróżnicowanie w zakresie masy sprzętu, użytych materiałów, zawartości materiałów niebezpiecznych, technologii zbierania i przetwarzania, itp. Oprawy oświetleniowe, niezależnie od sposobu zamontowania modułu LED, są zbierane i przetwarzane w jednym strumieniu z innymi rodzajami opraw oświetleniowych według zasad określonych w ustawie. Zużyty moduł LED, który trafia do strumienia odpadów jako część oprawy podlega zagospodarowaniu jak każdy inny element oprawy. Należy podkreślić, że w świetle przepisów ustawy, moduły LED stosowane w zintegrowanych oprawach oświetleniowych LED nie są przedmiotem obrotu rynkowego, a stanowią komponenty, które nie podlegają obowiązkowi określonym w ustawie.

Warszawa, dnia 1 marca 2016

Związek Producentów Sprzętu Oświetleniowego „Pol-lighting”
Narcyza Barczak-Araszkiwicz